Nya GAVANNA-bladet

Våren 2026

Föreningen Gamla Majgrabbar

Styrelsen

Ordförande
Kjell Andersson Tel. 0737-24 30 63
Sekreterare
Tommie Lundquist Tel. 0705-11 70 56
Kassör
Sten Magnusson Tel. 0733-45 68 00
V. ordförande
Håkan Ljungholm Tel. 0730-71 71 74
V. sekreterare
Johan Lundin Tel. 0704-66 55 87
Bitr. kassör
Rune Stenberg Tel. 0702-86 10 70

Styrelsesuppleanter
Sven Ove Carlsson Tel. 0706-47 06 20
Stig Fredriksson Tel. 0703-30 28 16
Revisorer
Stig Andersson Tel. 0705-12 14 06
Lennart Gunnarsson Tel. 0703-40 89 98
Klubbmästare
Kjell Andersson Tel. 0737-24 30 63
Arkivarie
Tommie Lundquist Tel. 0705-11 70 56
Bitr. arkivarie
Johan Lundin Tel. 0704-66 55 87

Tidningskommittén
Rune Stenberg Tel. 0702-86 10 70
Kjell Andersson Tel. 0737-24 30 63
Sten Magnusson Tel. 0733-45 68 00

Valberedning
Vakant

Nya GAVANNA-bladet

Ansvarig utgivare och redigering:
Rune Stenberg.
Bilder, där ej annat anges, kommer från Gamla Majgrabbars arkiv.

Föreningen Gamla Majgrabbar
Pölgatan 9
414 60 GÖTEBORG
Telefon: 031-24 61 61
E-post: info@majgrabbar.se
Hemsida: www.majgrabbar.se
Facebook: Föreningen Gamla Majgrabbar
Bankgiro: 239-3452
Plusgiro 42 12 39 - 5
Organisationsnummer: 857203 - 8712

Avlidna medlemmar

(siffran före namnet anger medlemsnr, efter namnet födelseår)

0247 Ingemar Adelin	31-10-01
0486 Hans Andersson	35-05-17
0598 Sten Andreasson	30-10-08
0058 Ingvar Comstedt	43-03-18
0689 Egon Dahlén	33-06-04
0400 Alf Ekberg	34-05-07
1230 Kenneth Fremberg	36-01-05
1060 Sten Gitler	54-09-23
0862 Per-Olof Hansson	38-02-22
0458 Volmy Hansson	35-07-17
0923 Lars Håkansson	45-08-02
0588 Roy Jansson	44-11-24
0398 Karl-Erik Kulén	26-05-07
0911 Tomy Lindström	44-09-13
0575 Johnny Stenberg	36-06-26
0163 Rolf Tengberg	39-11-06

Lägg in i almanackan!

Reservatets dag söndagen 6 september.
Jul i reservatet lördagen 5 december.

Stämmer adress och telefon-nr?

Om inte - meddela oss detta
Föreningen Gamla Majgrabbar
Pölgatan 9 414 60 GÖTEBORG
Mejl: gavanna@majgrabbar.se

Har Du mejladress?

Meddela den i så fall till oss så kan vi skicka uppgifter om program för våra klubbmöten och andra aktiviteter.

Innehåll:

Föreningen 2
Redaktören 3
Verksamheten..... 4
Ordföranden, Ekedalsgatan 5
Moberg minns..... 6-7
Skomakaren 8-11
Matteuskyrkan 12
Om tre Majgrabbar 13-15
Jul i reservatet 2025 16

Redaktören har ordet

Årets Gavannablad blev lite annorlunda men ändå bra att vi kunde leverera den och föreningen hålla nere kostnaderna.

Vi har haft våra möten och träffar och torsdagsgänget har även haft frågesport tack vare Hans Moberg. Han har haft olika teman och alltid 12 frågor. Mycket trevligt.

Vi ska även i sommar ha öppet på onsdagar i Gavanna. Det föll ganska bra ut förra sommaren.

När jag skriver detta har snön försvunnit och hoppet om vår börjar komma.

Vi har haft flera trevliga klubbmöten med bra föredrag under 2025.

Tisdagen den 25 januari började det med en föreläsning från Sjöfartsmuseet och den handlade om Ostindiefärderna. Det handlade om fartygen och sjömännen men också om laster, strapatser och stormar samt förstås om ostindiefararen Götheborg, som förliste 1745.

Årsmötet hölls den 25 februari där också vår medlem Peo Borg berättade anekdoter om reklamskyltar och nostalgi i samband med dessa.

Klubbmötet den 18 mars handlade om vikten av Framtidsfullmakter.

Under vårmötet den 15 april handlade det om Flexlinjen och hur vi kan ta oss fram i staden.

Majgrabben Christer Ågren underhöll oss den 27 maj med några sånger av bland andra Anders Wällhed.

Vi hade sommaröppet på onsdagar under juni, juli och augusti där samtalen ägnades åt berättelser om vår stadsdel och olika ämnen. Vi ser fram mot sommaren 2026 med flera tillbakablickar och nostalgitårar.

Höstens klubbmöten startade den 16 september där det icke dötrista ämnet var del 2 av 3 med rubriken Gravallvar och dödskul. Den trevlige Lennart Palm roade oss åter en gång.

Höstmötet 28 oktober handlade om vikten av krisberedskap och om hur vi kan klara oss själva om krisen kommer.

Datumet 25 november var det dags för årets sportprofil att besöks oss. Det var världens bäste handbollsspelare Magnus Wislander. Hans historia var klart intressant.

Jul i reservatet den 6 december kan ni läsa om på sista sidan.

På årets sista träff, 16 december, besöktes vi av sånggruppen Matroserna.

***Sommarfika** blir det på onsdagar i Gavanna mellan klockan 11 och13 från och med 4 juni till och med 29 juli.*

Mötesdagar:

26 maj Klubbmöte
6 september Reservatets dag
22 september Klubbmöte
27 oktober Klubbmöte
24 november Höstmöte
5 december Jul i reservatet
15 december Klubbmöte

Rune Stenberg

Förmiddagsfika en av onsdagarna 2026 på altanen vid huset Gavanna. Foto: Rune Stenberg.

Verksamheten 2025

Styrelsen för Föreningen Gamla Majgrabbar
får härmed avge följande berättelse för verksamhetsåret 2025.

Styrelsens sammansättning 2025

Ordförande: Kjell Andersson
Vice ordförande Sten Magnusson
Sekreterare Tommie Lundquist
Kassör: Rune Jacobson
Vice sekreterarie: Johan Lundin
Biträdande kassör: Rune Stenberg
Klubbmästare: Kjell Andersson

Övriga valda
Styrelsesuppleant: Sven Ove Carlsson
Styrelsesuppleant: Stig Fredriksson
Styrelsesuppleant: Håkan Ljungholm

Arkivarie: Tommie Lundquist
Biträdande arkivarie: Johan Lundin

Revisor: Stig Andersson
Revisor: Lennart Gunnarsson
Revisorssuppleant: Bo Persson
Revisorssuppleant: Werner Gedeck

Valberedning (sammankallande) Vakant
Valberedning Vakant

Övriga befattningshavare
Tidningskommitté
Rune Stenberg
Kjell Andersson
Sten Magnusson

Stugvärdar:
Lars Erik Börjesson
Sven Ove Carlsson
Kjell Andersson (reserv)

Medlemsantal
Antalet registrerade medlemmar uppgick vid årets slut till 464. 17 nya medlemmar har beviljats inträde i föreningen under 2025. Tolv medlemmar har begärt utträde ur föreningen under 2025. 30 medlemmar har uteslutits, då de trots flerfaldiga påminnelser inte erlagt medlemsavgift.

Avlidna medlemmar
16 medlemmar har avlidit under 2024. Kondoleanskort har skickats till de efterlevande.

Styrelsemöten
Under år 2025 har tio protokollförda styrelsemöten hållits.

Klubbmöten
Nio medlemsmöten inklusive ett årsmöte, ett vårmöte och ett höstmöte har hållits. Medlemsmötena har varit förlagda till Idrottsföreningen Argos klubbstuga en tisdag per månad, klockan 11 – 13.
Programmen på medlemsmötena har varit varierande och bland annat innefattat föreläsningar om Ostindiefärdernas historia och om äldre reklamskyltar. Vidare har frågor om viktiga nutidsaspekter behandlats såsom vikten av att skriva framtidsfullmakter, flexlinjens funktion samt vikten av att ha beredskap för kriser. Magnus Wislander har berättat handbollsminnen. Programmen på klubbmötena har också innefattat musikunderhållning med dels medlemmen Christer Ågren och Matroserna.

Klubbstugan Gavanna har varit öppen ett par dagar per vecka 2025.
Under sommarmånaderna höll klubbstugan öppen onsdagar klockan 11-13. Programmet följde olika teman såsom Röda bolaget, skolor i Majorna, biografer i Majorna etcetera.

På föreningens **hemsida** har fortlöpande föreningens olika arrangemang rapporterats. Den ansvarige för hemsidan, föreningens kanslist Lars Erik Börjesson, har fortlöpande lagt ut information om föreningens verksamhet och mötestider till de medlemmar som anmält sina e-postadresser.

Föreningen **Gamla Majgrabbars arkiv** beläget på Pölgatan 6, första huset till vänster i Gathenhielmska reservatet har vanligen hållits öppet på måndagar mellan klockan 10 och 12 under 2025 samt i samband med Reservatets dag i september och Jul i Reservatet i december 2025. Där förvaras ett tiotal hyllmeter med pärmar med tidningsklipp, fotografier, minnesnedteckningar och andra skrifter rörande Majornas historia. Arkivet innehåller också en samling böcker om Göteborgs och Majornas historia. En samling tavlor med motiv från Majorna ingår också i arkivbeståndet. Arkivets innehåll är resultatet av engagerade föreningsmedlemmars och deras anhörigas samlande under decennier av material om Göteborg i allmänhet och Majorna i synnerhet.

Reservatets dag firades traditionsenligt 7 september 2025.

Jul i Reservatet arrangerades 6 december 2025 i samarbete med Gamla Majtöser, som gjorde en berömvärd arbetsinsats

Vi i styrelsen för Gamla Majgrabbar tackar för förtroendet att ha fått verka i vår förening och önskar alla våra medlemmar en God Fortsättning på året 2026.

Ordföranden har ordet

Det har gått en bit på detta år och årsmötet är genomfört. På detta möte valde vi en ny kassör, Sten Magnusson, som varit vice ordförande de senaste åren. Som en konsekvens av detta utsågs Håkan Ljungholm till vice ordförande på det konstituerande mötet.

Det återstår några klubbmöten på våren och programmen på dessa blir: På aprilmötet kommer författaren Thomas Karlsson, och pratar om sina böcker med Göteborgsanknytning och på majmötet får vi besök av en person från brandkåren som pratar om bränder i hemmiljö (vår åldersgrupp orsakar många av dessa bränder).

Planering och bokning av program för höstens möten pågår och jag tar gärna emot tips på föredragshållare.

Stig Fredriksson har kommit igång med vandringar i Slottsskogen och det kommer fler tillfällen om intresse finns. Vi har också planer på promenader i Majorna och kanske någon studiecirkel i detta ämne om det finns intresse.

Vi kommer, som tidigare nämnts, att ha öppet i Gavanna på onsdagarna i juni, juli och augusti. Som värdar dessa dagar kommer styrelsen att hjälpas åt.

Det ekonomiska läget gör att styrelsen även år detta kommer att hålla koll på hur utvecklingen ser ut.

Styrelsen tar tacksamt emot hjälp av andra än styrelsemedlemmar vid föreningens arrangemang såsom Reservatets dag och Jul i reservatet. Det är bara att höra av sig.

Med förhoppningar om att vi ses på klubbmöten och träffar i Gavanna.

Kjell Andersson

Ekedalsgatan 1939 och 2026

Genvägen från Stigbergstorget via Bangatan – Ekedalsgatan (bilden) – Godhemsgatan till Kungsladugård är nyligen invigd 1939. Linje 14 på väg till Sannaplan.
Spårvagnsmodellen heter M5 och är en ombyggd modell. Troligen tillverkad 1917-18 vid Asea. Slutade tillverkas runt 1945.
Senare har linjen hetat 4 och kallades den gröna. Idag heter linjen 11 och går till Saltholmen. Den nya modellen Flexity, även kallad M34, är en 45 meter lång förlängd version av spårvagnen M33. Totalt har 60 vagnar av modellen beställts för leverans 2024 till 2027. Spårvagnarna är beställda från Alstoms anläggning i tyska Bautzen.
Tack för hjälpen med information, majgrabben Håkan Ljungholm, som har jobbat vid Spårvägen.

Rune Stenberg

Bilden ovan med den runda dammen visar arr den lille killen Lars har råkat ut för en förarglig olycka resårbandit har givit upp!

Några minnen från Majorna

Mina föräldrar och jag bodde vid Standargatan, alldeles intill Karl Johans torg. Mina minnen från den tiden är ganska svaga men det berättas att så fort jag kunde gå så ville jag neråt hamnen till morfar och mamma ville till Slottsskogen. Resultatet blev oavgjort, en gång till hamnen och en gång till skogen.

Mina morföräldrar hade just flyttat till Söderlingska ängen, ett mycket trevligt område, granne med Slottsskogen och med trevånings landshövdingshus. Mina föräldrar blev genast förtjusta i området och ansökte om bostad där och (tro det eller ej) bara efter några månader fick de napp. En tvåa i trappuppgången bredvid mormor och morfar.

Jag fick genast kompisar och kunde konstatera att gatan lämpade sig utmärkt för brännboll och haghoppning beroende på avsaknaden av biltrafik. De få privatbilar som fanns i området var inställda i garage och matleveranser skedde oftast på morgnarna, inte varje dag.

Söderlingska ängen var ett triangelformat område med förvånande stort antal affärer och hantverkare så man behövde aldrig avlägsna sig långt bort, allt fanns inom räckhåll.

Det fanns också en fin lekplats med olika gungor, en sandlåda och en rund damm som sköttes om av en äldre man, antagligen pensionär. Han hade en liten kiosk med diverse verktyg för att tömma ut vattnet för rengöring av dammen och fylla på den. Han höll också ett öga på barnen som befann sig i dammen så att ingen drunknade. Mammorna var också uppmärksamma så att det inte skulle hända någon olycka.

Framåt kvällningen var det middag och alla gick in och dammvakten låste och gick hem så dammen var obevakad och det var fritt fram att gå och dränka sig, men det verkar som om ingen var hågad under den tid när vi bodde där så det hände aldrig något i den vägen.

Kriget drog sig mot sitt slut och mörkläggning tog man lätt på och skolan började. Det blev en helt ny upplevelse. Mamma och jag knallade Djurgårdsgatan neråt till Djurgårdsskolan för uppropet och den första skoldagen var avklarad. Vi var sex elever från vår gata och ”förstaåringarna” delades upp i två klasser. Att lära sig siffror och bokstäver var jag nog inte så intresserad av, men när man kom underfund med hur det hela fungerade blev det allt mer intressant.

Vi avverkade två årskurser i trähuset och så var vi beredda för stenhuset. Där var vi i årskurs tre och fyra och sedan blev det läroverket for mig.

I läroverket (gemenligen kallat ”Rökitt”, på rund av den röda randen runt mösskullen) blev det andra bullar än i folkskolan. Man kallades inte förnamn utan efternamn, och det blev att lära sig en hel del nya ämnen. Morgonbön var obligatorisk och olika lärare till de olika ämnena. Rejäla läxor var också obligatorisk. Kriget var ju avslutat och tyska var inte längre huvudspråk. Man hade övergått till engelska, tyska kom i läsår två och franska i trean.

I denna miljö vistades jag i fem

år med betyg som växlade mellan svagt och dåligt. Efter att ha granskat betygen sa pappa ”nu låser vi in betygen i en låda långt borta och sedan tittar vi inte på dem mera”. Mamma gick igenom annonser och föreslog att jag skulle lära mig att skriva maskin under sommaren, vilket båda föräldrarna och även jag tyckte var bra.

En av mammas systrar hade besvär med ett ben och måste ha sittande jobb och var anställd i en bokhandel som bokuthyrare en liten bit ifrån bokhandeln. Eftersom jag alltid varit intresserad av böcker gjorde jag efter skrivmaskinsutbildningen en avstickare till moster Elly och hjälpte till att granska tillbakalämnade böcker. Folk kan vara rätt slarviga så det fanns en hel del att ta hand om. Det som lånades ut var främst detektivromaner tryckta i kristidspapper.

Elly och jag retade oss på hur mycket som måste kasseras, och det var då som snilleblixten kom! Vi skall reparera och vi skall göra det själva.

Vad som behövdes var inte mycket, skrivmaskin, papper, stol och bord. Vi gick bort till bokhandeln och berättade om våra idéer och blev bemötta med förståelse och vänlighet. ”Vi försöker”, bestämdes det. Skrivmaskin beställdes, papper och lite annat fanns i affären och så var skrivbordet redan inburet från affären.

Det fanns en rejäl packe med böcker att gå igenom och vi jobbade på – de enkla fallen först för att bli van och de svåra fick vänta. Raskt fick de som ville se hur det gick för oss besked på detta. Det kom många nyfikna och från bokhandeln fick vi beröm och affärerna ökade betydligt.

Men inget varar beständigt och skoltiden närmade sig. Jag talade on att jag måste sluta.

”Jamen, inte skall du sluta nu när du har kommit in i bokvärlden, sa chefen, vad skall du göra?”

”Han skall in på en handelsskola”, upplyste Elly, ”det är hans föräldrar som vill det”.

”Jaja, det är kanske inte så dumt”, sa chefen, ”men lova att du kommer tillbaka nästa sommar”. Jag lovade att försöka.

Förflyttar vi oss 10 - 15 meter kommer vi till gaveln på Söderlingsgatan 8 B och där finns en del av de som råkade vara på platsen när bilden togs. Längt till höger sitter jag och fjärde från mig räknat är Hans-Göran Gustavsson, mångårig medlem i Gamla Majgrabbar, i bakgrunden syns ett fönster och innanför fanns början till Triumfglass. Den lokalen vi anar utifrån var rånbageriet där man kunde tjäna ihop till veckans biobesök.
Detta kort visar en skolutflykt i närheten av Slottsskogsvallen. Kent Lindqvist fjärde från vänster knästående och jag andre från höger sittande.

Jag hade funderat en del över bästa vägen till skolan men det löste sig vid uppropet. I Klassen fanns två grabbar från den förra skolan, ”Rökitt”.

De bodde i norra Guldheden och hade goda kunskaper om trakterna. Närmaste vägen är genom Landala, fick jag veta, och vill man ha det ändå så klättrar man på berget mot Vasagatan och Sprängkullsgatan. Och så blev det, alla dagar utan regn knallade vi på och sparade mycket spårvagnspengar.

Handelsinstitutet var en bra skola som verkligen passade mig utmärkt. Jag kunde ju redan maskinskrivning så lite försprång fanns det. Övriga ämnen var sådana att man antagligen skulle få nytta av dem ute i livet, När läsåret var över hade jag bra betyg och en anställning på ett importföretag. Det finns mer att berätta, men det får bli i julnumret.

Hans Moberg

Mångsysslare i Majorna

men för Lhado är skorna huvudsaken

Majorna var förr ett myller av små butiker och olika verksamheter. Varje kvarter hade sin mjölkaffär, 1955 fanns 80. Då fanns här också 37 fiskaffärer och 17 skomakare som kunde reparera skor. Allt enligt Gula sidorna (minns du dem) i en telefonkatalog från 1955. Hur många som fanns tidigare har vi inte tagit reda på, men de var knappast färre. Alla vet vi vad som har hänt sedan dess, allt färre, allt större. Vi vill kanske inte ha tillbaka den gamla tiden, men vi vill inte heller att allt småskaligt ska försvinna.
Här ska vi berätta om en skomakare, en av de få som fortfarande verkar i vårt område.

Lahdo Sadho växte upp på landet i Turkiet.

– Jag minns när jag var sju år, vi hade odlad mark och hade många djur, vi odlade allt. Vi var hela tiden i naturen. Vi var assyrier.

När han var 12-13 år flyttade familjen till Libanon 1968.

Libanon

Efter skolan blev han lärling hos en skräddare där. Det är en tid som han minns med glädje.

– Vi sydde kostymer på beställning. Där var en duktig kille som gillade yrket. Han reste varje år till Paris och fick nya idéer. Han klippte till modeller, vi var åtta som arbetade, några sydde kavajer, andra sydde byxor och skjortor. Vi sydde för de som ville ha kvalité och kunde betala. Det kostade att prova en kostym tre gånger om innan vi lämnade ut den. Men libaneser hade det bra då, de levde på turism. Libanon var ett attraktivt land för hela världen, speciellt arabländer med deras shejker.

Sverige

Sedan kom inbördeskriget 1975 och ändrade allt. Så småningom tog

han sig till Sverige, kom hit 1984.

– Och jag var inte libanes, jag var flykting men fick inte status direkt utan levde anonymt, som alla andra.

Det gällde att lära sig ett nytt språk och få rätt dokument och uppehållstillstånd. Låna upp pengar, vilket han gjorde med bekanta i Schweiz. Sedan föll den svenska kronan och lånen blev mycket dyrare. Och köpa maskiner och lära sig använda dem.

Kläder

Här i Sverige såg man på kläder på ett annat sätt. För libaneser var det viktigt att kläder var perfekta, man hade kostym med slips. På helgen såg man aldrig någon med jeans eller t-shirt, alla hade fina kostymer. Om man så gick upp till berget hade man kostym. Men allt detta förändrades med kriget.

– Och nu skäms man här att ha kostym utan anledning, man måste ha ett speciellt skäl, begravning eller teater, viktigt möte. Man letar efter bekvämlighet. Det är lite annat med skor. Och skor är viktiga.

Han var alltså inte skomakare från början. Han lärde sig av en god vän från Libanon på en tre månaders kurs i Stockholm. Bakgrunden som skräddare underlättade, det hjälpte.

– Allt i sömnad går ihop, i litet eller stort format. Det är maskinerna som gör resten. Utan maskiner kan man kan inte klara av det.

Han kan laga alla skor, men ibland kan vara billigare att köpa nya skor. Han säger att han avråder från att laga skor om det blir dyrare. Men som ofta i affärer är det kunden som bestämmer. Och gamla skor kan bli som vänner i familjen, man har gått in dem och vill gärna fortsätta med dem om de går att reparera.

Gamla skor

Han visar sina sandaler som han har haft i 30 år, och bytt ut olika delar på.

– När de här skorna inte går att reparera tar jag delar av andra skor, lappar nytt med gammalt, ibland passar det bättre än helt nytt. Skinnet lever längre än skorna, speciellt skinn av ko och get är bra. Men vissa skinn av god kvalité kan inte köpa, det är bara fabriker som har

tillgång till sådant.

En kund kommer in med två par skor som behöver ordnas. Ett av paren går inte att göra något åt, men det andra kan han klara, slipa av, lägga på en ny klack, Skorna är gamla och väl använda men kommer att kunna fungera länge än, efter att ha ordnats till. Kunden blir belåten. Det par som inte går att laga får han behålla, han har en hel hylla med gamla skor som går att återanvända.

Dagens skor

Vad tycker han om dagens skor? Läderskor i vardagslag har allt mer ersatts av skor i olika syntetiskt material. Och de är väl inte särskilt lätta att reparera?

– Skor kan ofta vara materiellt dåliga, går inte att reparera, eller de som satsar på kvalitet räkna med ett par år går inte reparera. Ungdomar kan ha ett par läderskor till kostym, resten jympaskor.

Jag kom med ett par läderskor och fick veta att de är mycket sämre att gå med i stadsmiljö. Om man står mycket är de bra, stabila, inte mjuka. Om jag har mjuka skor och står mycket får jag ont i ryggen. Men jympaskor är perfekta att gå med, man studsar. Kan göra mycket med men håller inte så länge. Man kan göra ändringar på dem. Jag kan sätta på en extra sula. När man går på dem märker att man går på något dämpande.

Diktare

När han inte sitter med skor eller kläder skriver han dikter. Han har skrivit 241 dikter om allt, naturen, filosofi, kärlek, politik, Sverige, erotik, Men de är på hans original-

språk, han har försökt översätta dem men det blir inte samma på ett nytt språk.

Bergsjön

Han har bott med familj i Bergsjön sedan han kom hit.

– Alla säger att det är ett svårt område men jag gillar naturen. där är fin natur, frisk luft. Mycket service har försvunnit, men vi har den bästa vårdcentralen i Göteborg. Och det byggs mycket från Gamlestaden, det planeras att fylla hela området med affärer och vi samråder, det blir fler insatslägenheter och sportanläggningar. Detta gäller också för Kortedala, det kommer där också. Och Familjebostäder ska bygga hyreslägenheter, där byggs också villor och radhus.

Majorna

Han tycker att Majorna är ett fint och lugnt område. Men inte är det som i Libanon.

– Där levde man som en familj, om du kände någon när du passerade måste du hälsa, kanske bjuda på kaffe. Gick du förbi utan att hälsa blev folk upprörda, undrade varför hälsar du inte.

– Men Majorna är lite konstigt, man ser inte så mycket folk. Här finns gott om små affärer, frisörer, caféer och pizzerior. Man frågar sig hur de kan överleva när det är så lite folk.

Trogna kunder

Men det är inte bara folk från Majorna här. Han har kunder som flyttat men kommer tillbaka med skor och kläder som ska fixas, också om de flyttat till Kungälv eller Västra Frölunda, de är trogna. Han har en kund som bor i Borås men kommer in ibland. Han har också en norsk kund som passar på att komma på besök när han är i Göteborg.

Medan jag pratar med Lhado kommer en dam förbi som bott i området, köper skosnören. Och det är tydligt att han trivs med att prata med kunder, en och annan kommer förbi just för detta. Han berättar att han har en kund som bor i Norge och kommer hit då och då när han är i trakten.

För Lhado handlar det inte bara om skor. Här hänger en del kläder också. Det finns de som kommer hit med kläder att laga eller ändra. Och ibland ser han kläder som han bedömer att han kan sälja, vilket han sedan gör. Han kopierar också nycklar, här finns en hel vägg med nyckelämnen.

Morfar

Min morfar och morbror i Småland lagade skor, i liten skala. De anlitades av hög och låg, men när det hände att betalningen dröjde var det alltid de som hade gott om råd som dröjde. Småfolket var pålitligare. Händer det här att kunder glömmer att betala? Han menar att det har väl hänt att någon inte hämtat ut vad de lämnat in, men det är inte något större problem.

Med tiden har alltså antalet skomakare i område minskat radikalt. De som är lite äldre behåller sina affärer och jobbar vidare. Ungdomarna som kunde ta över finns inte längre, det är ett krävande jobb,

– Det är svårt, jag kan inte betala för dem. Det är omöjligt att leva på om man vill ha normala arbetstider. Man får lägga ner en hel del av sin tid. Man jobbar så länge man orkar.

– Jag är van vid det, när jag var yngling började jag jobba, jobb är livet. Om man ska kunna krävs pengar.

Starr

Ett akut problem för Lhado är att han har grå starr i sent stadium, värre på det ena ögat. Det är obegripligt att han kan arbeta effektivt men han menar att han har gjort det så länge att det ändå går. Han väntar trots allt på en operation när som helst.

Han har inte funderat så mycket på vad göra när han inte orkar längre. Villkoren är sådana att ingen vill ta över, verkstaden är svår att sälja, Vad göra?

– Ja, säger han och ler, jag låser dörren och går min väg.

Och vi får köpa nya skor när de gamla skorna tar slut, vilket säkert många gör redan idag. Det rimmar dåligt med allt tal om hållbarhet.

Stig Fredriksson

Korsningen Djurgårdsgatan - Allmänna vägen. Mattueskyrkan i ny skrud. Foto bilden ovan: Rune Stenberg.

Betel blev Matteuskyrkan

När jag går på Allmänna vägen och kommer fram till Djurgårdsgatan och ser hur Matteuskyrkan äntligen är färdigrenoverad slår mig minnesbilderna från barndomen. På den tiden var där Betelkyrkan där min farmor Berta och faster Ingalill var aktiva medlemmar. Då hade farmor lätta fötter när hon åkte spårvagn från Högsbohöjd till hållplatsen som då fanns vid Bangatan-Amiralitetsgatan. Sedan snabba steg ner till Djurgårdsgatan och svängde höger och fortsatte ner till Betel.

Jag höll mig vid denna tiden till söndagsskolan i Masthuggskyrkan där jag även konfirmerats, gift mig och döpt sonen och senare blev även barnbarn döpta där.

Åter till Betel. Under min barndom under sommarhalvåret minns jag att det var sång och musik från Betelmedlemmar i Djurgårdsparken. Om jag minns rätt bars en mindre orgel ut och flera kvinnliga medlemmar hade gitarrer med sig, bland andra min faster. Sedan blev de musikgudstjänst. Lite stolt var jag för att faster var med och sjöng.

Huset har under flera år varit under renovering och täckt. Det har varit mycket klotter som syns på bilden här intill.

Jag hämtade lite fakta på nätet.

I början av 1900-talet drevs en baptistförsamling i Majorna som kallade sin kyrka för Betel eller Betelkyrkan på just denna plats på Djurgårdsgatan. Denna församling började som en utbrytning ur det svenska baptistsamfundet (Göteborgs fjärde baptistförsamling) och omkring 1920 övergick den till Örebromissionen.

Under 2000-talet fick församlingen ett nytt namn – Matteuskyrkan Majorna – vilket hänvisar till evangelisten Matteus. Namnbytet skedde formellt runt 2004 då den nuvarande kyrkan invigdes, och därefter har kyrkan fortsatt verksamhet under namnet Matteuskyrkan.

Församlingen i Majorna är idag del av det ekumeniska kyrkosamfundet Equmeniakyrkan, som bildades 2011 genom en sammanslagning av Baptistsamfundet, Metodistkyrkan och Missionskyrkan i Sverige. Namnet Equmeniakyrkan antogs formellt vid kyrkokonferensen i Karlstad 2013.

Matteuskyrkan är idag verksam som en öppen och inkluderande församling med fokus på kristen gemenskap, gudstjänster, musik och möten. Den välkomnar människor med olika bakgrund och betonar dialog och ödmjukhet i sin teologi.

Rune Stenberg

Starka gossar från Majorna

Det är märkligt vilka vändningar livet kan ta i minnenas värld, när tanken går tillbaks i upplevelser och händelser jag varit med om. Den här historien handlar om två män från Majorna, stora och starka, långt över det normala ska jag säga. Den ene har jag träffat och den andre har jag hört mycket talas om genom min bror Kurt och genom en fin kompis jag hade under många år, Berny Lindholm, vars morbror Ture Brusberg är den ene av dessa stora starka män. Den andre var långe-Kålle, kamrat med min bror och var en i gänget runt Godhems BK. Mitt minne säger att hans namn var Karl-Erik Nilsson, men det är långt ifrån säkert. Jag kanske kommer att få reda på hans namn om det nu inte är det rätta. Kanske någon ättling till Kalle hör av sig efter att ha läst historien i Majgrabbars tidning där jag avser att publicera artikeln om dessa två giganter.

Dessa två män som förmodligen är födda ungefär när min bror Kurt föddes, vilket var år 1921.

Kalle kan jag lätt beskriva eftersom jag träffat, pratat med honom och att jag var Kurts lillebror Kent.

Kalle var 2,14 m lång kraftigt byggd bredaxlad kraftigt huvud med ljust krulligt hår, muskulösa armar och stora händer, vägde säkert 120 kg. Inte överviktig, en jäkla snygg man, tyckte jag.

Ture kan jag också beskriva genom att min kompis Berny tydligen var lik sin morbror som ett bär, Berny var 1,96 m lång med ganska smala axlar men med kraftiga armar och ben. Morbror Ture var större, 2 meter, men med samma kroppsform som Berny, men han hade gigantiska armar och jämfördes med Karl-Alfred, ni vet den starka sjömannen i serien där han åt spenat så blev styrkan oändlig.

Vad hade då dessa män gemensamt? Jo, det var att de jobbade på SKF och båda var anställda på gårdskontoret, denna avdelning var ansvarig för alla transporter på fabriken. Detta var innan SKF hade gaffeltruckar och gipar med efterföljande vagnar. Så var det när jag hamnade på SKF år 1951.

Men det fanns ett fantastiskt transportmedel inne på fabriken. Det var elektriska truckar som gick på en smalspårig järnväg och fanns över hela fabriken även inne i fabriksbyggnaderna.

Det var som en riktig järnväg med växlar och vändskivor, Loket, om jag nu kallar det så, hade en förare och en växelpojk. Växelpojken hade ett växelverktyg med en kringla på toppen ungefär1,5 meter långt och när tåget närmade sig en växel så hoppade växlaren av och sprang före och lade om växeln och hoppade sedan på igen så ökades farten mot målet.

Så kom tiden då den första gaffeltrucken gjorde sitt intåg på SKF, jag minns det väl. En stor truck som kunde transportera och lyfta av gods från järnvägsvagnarna.

Järnvägen sköttes av rälsläggare och det fanns om jag minns rätt tre stycken lag med vardera fyra män. Dessa hade full sysselsättning med att byta syllar och räls som blivit sliten och växlar som behövde smörjas. Vintertid tog spåren stryk så det behövdes noggrann skötsel så allt skulle fungera. Rälsläggarna hade en egen avdelning med en chef, Allan Hägeryd, som även var chef över byggnadsavdelningen.

Utanför SKF mot Sävenäs fanns en stor rangerbangård med massor av spår och godståg och en stor verkstad som reparerade lok och vagnar.

Där låg SKFs J-port med gigantiska grindar som släppte in tåg från SJ med transporter från Hällefors och Katrineholm där SKF också hade stor verksamhet. Spåren som gick in på SKF, gick in mot Ringplan förbi olika förråd som tog emot gods vidare fram förbi Gårdskontor, E-förråd, C-lagret och vidare vid sidan av D-fabriken med Buffertstopp vid slutet av D-3.

Det andra spåret gick efter att en växel lagts om ner mot Säveån över järnvägsbron, vilken gick snett över Säveån mot Laboratoriet på vänster sida och Smedjan på höger sida och Buffertstopp vid Wingquista parken.

Nu återvänder jag till Ringplan ett stensatt område där det förvarades ytter- och innerringar som då kom med godståg från Hällefors, det var råämnen som skulle svarvas och poleras innan det blev ett fungerande kul eller rullager.

Där jobbade Kålle och Thure, de två starkaste männen av SKFs då 5000 arbetare. Till deras hjälp fanns en stor balkkonstruktion med en travers där de kunde lyfta de gigantiska ytter och innerringar som kom. De mindre dimensionerna upp till 100 kg lyfte de av med sina händer och armar, men det slet naturligtvis på deras kroppar.

Så kom tiden då den första gaffeltrucken gjorde sitt intåg på SKF, jag minns det väl. En stor truck som kunde transportera och lyfta av gods från järnvägsvagnarna. Jag började

jobba på fabriken år 1951 och det kan ha varit ungefär år 1955 som detta under skedde. Utvecklingen gick rasande fort, på några år fanns det hundratals gaffeltruckar på SKF.

Värt att nämna i sammanhanget är att det fanns backsargäng på SKF, tre lag tror jag det var, stora starka gubbar trodde de, men det var mest stora magar på de flesta av dem men de var stora och med deras träbottenkängor de alla hade, så växte de ytterligare 5 cm. Deras uppgift var att transportera maskiner och det var då främst på trallarna som vagnarna kallades. De drogs på plats av den förträffliga järnvägen jag nämnt. Sedan gav deras yrkesskicklighet sig till känna, genom att på rullar backsa de tunga maskinerna på plats. Det gjordes med sång och spett med maskinen på trärullar, och detta var ett skådespel som kunde samla en hel del intresserade åskådare.

Vad hände med de starka gossarna från Majorna, Jo Thure han träffade en tjej på dans och hon var från Falkenberg. Hennes familj hade bageri där, Löfqvist bageri, och Thure blev bagare och hans starka armar var som gjorda att knåda deg med och han och hustrun blev senare ägare till rörelsen.

Thure blev även en uppskattad revyartist i nyårsrevyn som hölls varje år på torget i Falkenberg.

Min kamrat Bernys mamma Anna-Lisa var med i gamla Majtösers teatergrupp som fanns på den tiden. Och på tal om gener så har Bernys son Magnus varit en flitig revyartist i Mölndalsrevyn, Magnus är 199 cm lång och har även den delen med i sina släktdrag.

Värt att nämna är att Bernys syster Rita var en av de tre kvinnor som började köra hamnens stora kranar på 1960 talet, och hon finns på bild i boken *Göteborg 400 år*.

Långe-Kålle blev omplacerad till tvätten som fanns på fabriken, där han vek trasor. Trasorna skulle jag kunna skriva en egen historia om, men garanterat hade alla 5000 arbetarna ett förråd av dessa bomullstrasor hemma. På jobbet användes de som strumpor i träbottenkängor i oljig miljö i svarvavdelningarna, och Kalles jobb var väldigt viktig för det fanns ofta svarvspån kvar i trasorna efter tvätt. Därför måste de skakas omsorgsfullt så inga spånor fanns kvar. Det kunde få katastrofala konsekvenser eftersom trasorna användes att torka svett ur ansiktet, de kallades oftast för svettraggar. Fanns det spånor i

kunde man riva upp förfärliga sår av det vassa spånet och då var det sjukstugan som gällde för att få såret omsett av syster Elsie och sytt av doktor Langert utan bedövning, vilket jag själv råkat ut för.

Min bror berättade att i ungdomen när han och kompisarna var ute och badade kanske på Skarvik eller var badade majgrabbarna på den tiden tro? Skarvik låg på Hisingen och vi tog Färjenäsfärjan över och en kort promenad ut mot havet så var badplatsen där. Kalle, som var som en fisk i vattnet, gjorde följande trick. Gjorde ett fint dyk från svikten, vart fan tog han vägen, för han kom inte upp som man brukar. Kompisarna tittade förskräckta, då plötsligt rumpan kom upp ur djupet och ena handen kom upp och drog ner byxorna och så slog han sig i rumpan med andra handen och försvann i djupet och kom upp på en annan plats.

En annan händelse värt att berätta år 1957-1960 så började en del arbetare att skaffa bil så även Kalle. Han köpte en VW-bubbla men han var ju så stor så han fick hjälp att göra om förarstolen sänka den och flytta den närmre baksätet. Det var så nytt med att köra och det fanns vissa som tyckte de var väldigt duktiga chaufförer och visade det verbalt och på andra sätt. När Kalle åkte hem en kväll från jobbet så hände sig följande nere under järnvägsbron mot Slakthuset. Det var en annan förare som tyckte Kalle körde fel på något sätt och stannade sin bil och flög ur den heligt förbannad. Han sprang mot Kalle som krånglade sig ur sin bil och växte inför mannens ögon som förskräckt sprang tillbaks till sin bil och körde därifrån.

Berny Lindholm, min fine kamrat, måste jag ha träffat år 1957 efter att jag gjort lumpen, jag var 21 år och Berny 16. Hur träffades vi? Det var att en annan kamrat, Ezio Gelzi, som jobbade på Eriksberg hade en arbetskamrat, en italienare vars namn var Calamazzi. Han hade varit judolärare i italienska armén sa han och ville dra igång en judoklubb. Ezio frågade om jag ville vara med och det ville jag och från varvet kom då några andra då även en ung grabb Berny. En trevlig kille, lång och kraftig bara 16 år men stark och smidig. Han var verbal och snacksalig och vuxen i sitt sätt att vara och jag tyckte genast om honom. Han såg väl förmodligen upp till mig som yngre ofta gör till en äldre kompis.

Hur länge Judoklubben höll på kommer jag inte ihåg något mer än ett år kanske. Men efter det så hyrde jag och Berny en lokal i en källare utav Stig Hasselberg, Hassel kalllad. en kroppsbyggare från Majorna på Slottsskogsgatan. Jag och Berny höll till i den lokalen så ofta vi kunde och förbättrade våra kroppar, det fanns inte så mycket redskap, men skivstång och lite hantlar. Men det var så det var innan det första gymmet kom till Sverige år 1957. Soma Kalon startades av Henry Bergström i källaren på Nya Ullevi. Henry var den förste som blev korad till Mister Sverige. Men jag kan ärligt säga att Majornas egen kroppsbyggare Hassel var betydligt större och mer välbyggd än Henry Bergström.

Berny bytte jobb och började på Bocaj som symaskinsreparatör, företaget sydde kappor och rockar till både dam och herr Trenchcoat.

Året var 1958 och Berny var 17 år och vår vänskap består. Jag träffar hans familj, systern Rita ett par år äldre och broder Greger ett par år yngre.

Modern Anna-Lisa och fadern Hugo som varit SKF arbetare, men på jobbet råkat ut för en olycka där något fallit ned i huvudet på honom och han fått en hjärnskada som gjorde honom arbetsoförmögen.

Sedan när Berny är 18 år träffar han Inger 17 år, en mycket gladlynt och trevlig flicka. Lång och snygg med ett pärlande skratt och minst lika utåtriktad och verbal och smart, som Berny. Min flickvän Lola tycker om dem och vi är deras vänner under många år. De bygger hus i Mölnlycke. Jag lägger deras papptak, huset består av två ganska plana tak så tjärpapp var det som gällde.

De var gifta och fick barn, först Lois, sedan Terese, senare tvillingarna Magnus och Maria.

Nu har Berny börjat på Televerket och han avancerar efter ett par år till förman och arbetsledare, Inger jobbar som apoteksbiträde på ett apotek i centrum.

De skaffar båt, en Maxi 87a. Berny inreder båten själv, för han är en mycket duktig och händig man. Sedan tillbringas mycket av somrarna på havet med alla barnen som så klart älskar att segla. Senare skaffar de en Maxi 95a.

Våra familjer träffas regelbundet och trivs tillsammans, men en dag när jag och Lola kommer på ett ej annonserat besök så får vi en chock. Det står flyttkartonger i hallen. Vad pågår?, frågar vi och Inger säger att Berny har träffat en annan kvinna och vi ska skiljas.

Vi blir så ledsna och chockade över detta och jag fattar det inte. Min fine kompis lämnar sin Inger som han har fyra barn med, ofattbart för mig. Mitt beslut blir att om jag ska jag umgås med någon så är det med Inger och så blir det. Dumt kan tyckas men det blev på det viset. Inger är nu lyckligt omgift med Bernt, och jag och Lola är glada för hennes lycka och min vän Berny är bortgången sedan ett par år. Men det är så livet kan bli, men jag har fina minnen av och med min käre kamrat Berny.

Det var min berättelse om två starka män från Majorna.

Kent Lindqvist

Jul i reservatet 2025

Under många år hade Majgrabbar sin egen tomte till Jul i reservatet, Hans Nyman var trogen och gemytlig. När det var dags för byte var det ordföranden Kjell Andersson som under ett par år fick ta på sig tomtedräkten och dela ut godispåsarna till barnen den första lördagen i december.

Undertecknad har en sonson som heter Erik och som varit vår familjs självklare tomte. Med andra ord frågade jag Erik om han ville ta steget ut och vara Majgrabbars nye tomte trots sin unga ålder. Han såg frågande ut men sedan kom det ett JA. Han har egen tomtedräkt och har en bra hand med barn. Tack, Erik, för att du ställde upp och det kan säkert bli fler år som du får ikläda dig den där dräkten mer än en dag under december!

Traditionellt ska föreningen ha en julgran framför huset Gavanna. Problemet är att det kan vara svårt att få granen att stå stadigt om det blåser hårda vindar. Förra året blåste den omkull och vi fick göra om och göra rätt. Vi (ordförande Kjell och jag) såg att Majtösernas gran var fastbunden vid huset Hjortbergska så vi kunde ju inte vara sämre.

Vi har en flaggstång vid Gavanna så det var bara att skaffa gröna

snören och binda fast granen vid den. Det gick perfekt. Sedan var Kjell och handlade en ljusslinga som var 36 meter. Vi började med att fästa starten på slingan vid fästet för flaggan, hissade upp den och gick runt flaggstången flera varv. Det var tur att ingen såg oss för då hade vi säkert blivit hämtade av ett gäng med vita rockar.

Nåväl, vi hade många meter kvar på ljusslingan så vi gick en massa varv runt granen också så den blev full med ljus. Vi tände slingan och kunde stolta konstatera att i år blir det ljus i trädgården. Nu kunde det blåsa upp till storm, granen skulle stå kvar.

Vår kanslist Lasse hade som vanligt smyckat inne i Gavanna.

Det blev en snöfri lördag när vi firade Jul i reservatet. Annars var det mesta som vanligt. Otur bara att många ställen i stan har julmarknad just denna lördag så vi hade oturligt nog inte så väldigt trångt runt våra stugor i reservatet. Stämningen var i alla fall som den brukar vara och gäster som värmde sig med glögg och ett glatt humör.

Vi hade en gäst som hade frågat om hon fick vara med. Journalisten Anna Lena Ringarp fick stå och sälja sin bok Alla tiders Sjöbergen utanför Gavanna. Hon och fotografen P-O Alfredsson har botaniserat i det där området och även fått bilder från Gamla Majgrabbars och Stadsmuseets arkiv.

Rune Stenberg